

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. M. 2016-06-03 SKUNDO**

2016 m. rugpjūčio 18 d. Nr. S-169 (7-113/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršeliienės
Martyno Endrijaičio
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės – pranešėja

sekretoriaujant
mokestinio ginčo šalims nedalyvaujant

Jūratei Dalmantaitei

2016 m. rugpjūčio 9 d. posėdyje išnagrinėjusi R. M. (toliau – Pareiškėja) 2016-06-03 skundą dėl dviejų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016-05-26 sprendimų (numeriai nenurodyti), n u s t a t è:

Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 87 straipsniu, mokesčių įstatymais, Mokesčio ir baudos už administracinį teisės pažeidimą permokos (skirtumo) įskaitymo taisyklėmis, patvirtintomis Inspekcijos viršininko 2004-12-07 įsakymu Nr. 1A-186 „Dėl mokesčio ir baudos už administracinį teisės pažeidimą permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo)“, ir išnagrinėjusi du Pareiškėjos 2016-04-25 prašymus grąžinti mokesčio permoką, atitinkamai 17,52 Eur ir 201 Eur, ginčijamais 2016-05-26 sprendimais (numeriai nenurodyti) nusprendė:

1. Negrąžinti Pareiškėjai 17,52 Eur prašomos sumos, nurodydama, kad šios permokos Inspekcijos administruojamų mokesčių apskaitoje nėra, negrąžinimo motyvas – įskaityta mirusio sutuoktinio privalomojo sveikatos draudimo prievolė už 2015 m. (toliau – Sprendimas Nr. 1).

2. Iš Pareiškėjos prašomos grąžinti 201 Eur sumos grąžinti 42,13 Eur, nes egzistuoja 201 Eur permoka, tačiau dalis jos sudengiama esamomis 158,87 Eur nepriemokomis, kurios įvardintos taip: „NEGALIOJA – privalomojo sveikatos draudimo įmokos asmenų, vykdančių individualią veiklą pagal verslo liudijimus, 120,87 Eur“ ir „Valstybinės mokesčių inspekcijos deklaruojami mokesčiai ir nuo 2015-07-01 paskirtos baudos už administracinius teisės pažeidimus, mokami vienu įmokos kodu, 38 Eur“ (toliau – Sprendimas Nr. 2).

Pareiškėja 2016-06-03 skunde nurodo nesutinkanti su Inspekcijos 2016-05-26 sprendimais, kuriais nuspręsta gražinti jai tik dalį mirusio Pareiškėjos sutuoktinio S. M. mokesčių permokos.

Pareiškėja nurodo 2015-09-18 iš mokesčių administratoriaus gavusi pažymą, kuria informuojama apie jos sutuoktinio mokestinę permoką. Pareiškėja laikosi pozicijos, kad šioje pažymoje nurodyta permokos suma yra teisinga. Permoka susidarė už gyventojų pajamų mokestį, sumokėtą įsigyjant verslo liudijimą, ir privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSDĮ), todėl Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Šiaulių AVMI) 2015-09-18 rašte Nr. (32.1)S-8141 nurodyta suma, atskaičius nekilnojamojo turto mokestį, turėjo būti gražinta. Pareiškėjos prašymo nagrinėjimo metu kilo neaiškumų dėl PSDĮ, t. y. nustatyta, kad PSDĮ permokos nėra. Pareiškėja pažymi, kad jos sutuoktinis S. M. PSDĮ mokėdavo už visus būsimuosius metus. Privalomojo sveikatos draudimo įmokos buvo mokamos taip: 2010-01-22 – 864 Lt (už 2010 m.) 2008 m. ir ankstesniais metais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, prievolės mokėti šį mokestį nebuvo. 2009 m. PSDĮ nemokėtas, nes gyventojai, kurie įsigijo verslo liudijimą iki 2008-12-31, buvo drausti iki 2009-01-01 galiojusio Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka. 2010-12-31 – 864 Lt (už 2011 m.), 2011-12-30 – 864 Lt (už 2012 metus), 2012-12-31 – 924 Lt (už 2013 m.), 2013-12-30 – 1080 Lt (už 2014 m.), 2014-12-22 – 1116 Lt (už 2015 m.).

Nagrinėdama deklaracijas Pareiškėja pastebėjo, kad 2010 m. galimai buvo deklaruota neteisinga sumokėta PSDĮ suma 864 Lt, nors tais metais buvo sumokėta 1728 Lt. Jei šie Pareiškėjos skaičiavimai pagrįsti, Pareiškėja pageidautų deklaraciją patikslinti.

Pareiškėjos skundu prašoma panaikinti Inspekcijos 2016-05-26 sprendimus ir Pareiškėjos prašymus nagrinėti iš naujo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjos 2016-06-03 skundas tenkintinas iš dalies, ginčijami Inspekcijos 2016-05-26 sprendimai (numeriai nenurodyti) naikintini, Inspekcijai pavestina Pareiškėjos prašymą nagrinėti iš naujo.

Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėja siekia susigražinti savo sutuoktinio S. M., mirusio 2015-07-14 ir iki mirties vykdžiusio individualią veiklą pagal verslo liudijimą, mokesčių permoką.

Šiaulių AVMI 2015-09-18 raštu Nr. (32.1)S-8141 Pareiškėja informuota, kad pagal Šiaulių AVMI turimus duomenis S. M. verslo liudijimo išdavimo mokesčio permoka yra 201 Eur, o gyventojų, vykdančių individualią veiklą pagal verslo liudijimus, PSDĮ permoka yra 180,11 Eur už 2015 m. Pareiškėjos skunde pažymima, kad iš Šiaulių AVMI 2015-09-18 rašte nurodytų sumų atėmus nekilnojamojo turto mokestį likusios mokestinės permokos sumos turėtų būti gražintos Pareiškėjai. Pareiškėja Inspekcijai 2016-04-25 pateikė ginčo prašymus gražinti mokestinę permoką:

1. Gražinti 17,52 Eur (mokestinis laikotarpis prasideda ir baigiasi 2014-12-22);
2. Į 201 Eur GPM (verslo liudijimo išdavimo mokesčio) permoką įskaityti 38,68 Eur ATP baudų prievolės ir gražinti 162,32 Eur (mokestinis laikotarpis prasideda ir baigiasi 2015-07-16).

Kaip jau minėta, ginčijamų Inspekcijos sprendimų turinys yra šitoks:

1. Negražinti Pareiškėjai 17,52 Eur prašomos sumos, nes šios permokos Inspekcijos administruojamų mokesčių apskaitoje nėra. Negražinimo motyvas – įskaityta mirusio sutuoktinio privalomojo sveikatos draudimo prievolė už 2015 m. (Sprendimas Nr. 1).

2. Iš Pareiškėjos prašomos gražinti 201 Eur sumos gražinti 42,13 Eur, nes egzistuoja 201 Eur permoka, tačiau dalis jos sudengiama esamomis 158,87 Eur nepriemokomis, kurios įvardintos taip: „NEGALIOJA – privalomojo sveikatos draudimo įmokos asmenų, vykdančių individualią veiklą pagal verslo liudijimus, 120,87 Eur“ ir

„Valstybinės mokesčių inspekcijos deklaruojami mokesčiai ir nuo 2015-07-01 paskirtos baudos už administracinius teisės pažeidimus, mokami vienu įmokos kodu, 38 Eur“ (Sprendimas Nr. 2).

Į bylą pateiktu Inspekcijos Mokestinių prievolių departamento Šiaulių gyventojų skyriaus vyresniosios specialistės M. P. 2016-06-13 raštu paaiškinta, kad:

1. Dėl PSDĮ paaiškinta, jog metinėje pajamų deklaracijoje už 2009 m. deklaruota 864 Lt PSDĮ, ši suma sumokėta 2010-01-22. Nustatyta, kad S. M. (Komisija pažymi, kad prie aptariamo rašto pridedami paaiškinimą pagrindžiantys dokumentai informuoti S. M. vardu) prašymą išduoti verslo liudijimą informacinės sistemos IMIS_VELA duomenimis pateikė 2008-12-31, t. y. iki 2009-01-01, todėl, asmuo patenka į kategoriją pagal verslo liudijimą veiklą vykdančių gyventojų, kuriems nėra prievolės mokėti PSDĮ už 2009 m. Pagal Trečiųjų šaltinių valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktus duomenis, S. M. tenka prievolė mokėti PSDĮ, nes asmuo priskirtas gyventojams, kurie „Vykde veiklą su verslo liudijimu, įsigytu po 2008-12-31“. Už 2010 m. S. M. deklaravo 864 Lt PSDĮ (sumokėjo 2010-12-31), už 2011 m. – 864 Lt (sumokėjo 2011-12-30), už 2012 m. – 889 Lt (sumokėjo 2012-12-31), už 2013 m. – 1080 Lt (sumokėjo 2013-12-30), už 2014 m. – 1089 Lt (sumokėjo 2014-12-22).

2. Dėl informacijos apie S. M. mokestinę permoką pateikimo (mokesčių administratoriaus 2015-09-18 raštas Nr. (32.1)S-8141) paaiškinta, kad pagal Pareiškėjos 2015-09-17 prašymą Nr. G-11840 dėl S. M. mokestinės permokos, paskaičiavimas atliktas nesibaigus 2015 m. mokestiniam laikotarpiui pagal „MAIS-Apskaita Integruota kliento informacija_Permokos“ duomenis 2015-09-17, kur S. M. sumokėtų PSDĮ suma nurodyta 1116 Lt, PSDĮ permoka nurodyta atėmus mokėtinas PSDĮ sumas iki gyventojų mirties datos. Prašymas grąžinti mirusio sutuoktinio (forma FR0781) permoką pateiktas 2016-04-25 ir buvo nagrinėjamas pasibaigus 2015 m. mokestiniam laikotarpiui ir įvertinus preliminarios metinės pajamų deklaracijos duomenis už 2015 m. (pagal preliminarią deklaraciją S. M. 2015 m. mokėtina PSDĮ suma – 162 Eur).

3. Dėl metinės pajamų deklaracijos už 2009 m. tikslinimo nurodyta, kad pagal MAĮ 80 straipsnį mokesčių mokėtojas turi teisę patikslinti mokesčio deklaraciją, jei nėra pasibaigęs mokesčio apskaičiavimo ar perskaičiavimo terminas, t. y. ne daugiau kaip už einamuosius ir penkerius praėjusiuosius kalendorinius metus. Todėl 2009 m. pajamų mokesčio deklaracijos, net jei ji laikytina užpildyta neteisingai, patikslinti negalima, nes praleistas MAĮ 80 straipsnyje nurodytas terminas.

Konstatuotina, kad ginčijamuose sprendimuose nėra pateikta informacija, kokioms prievolėms padengti yra panaudotos ginčo sumos:

Sprendime Nr. 1 nurodyta, jog 17,52 Eur suma įskaityta mirusio sutuoktinio PSDĮ prievolei už 2015 m. padengti, bet nėra pateikta konkrečių duomenų, kokio dydžio ir koku pagrindu atsiradusiai prievolei padengti ši suma buvo įskaityta. Pagal į bylą pateiktą PSDĮ apskaičiavimą už 2015 m. (metinės pajamų deklaracijos forma GPM308) matyti, kad Pareiškėjos sutuoktiniui už 2015 m. apskaičiuotos PSDĮ yra 162 Eur. Tad nėra žinoma, kokiomis kitomis sumomis buvo padengta likusi PSDĮ prievolės dalis ($162 - 17,52 = 144,48$ Eur). Be to, Pareiškėja teikia argumentus apie tai, jog jos sutuoktinis PSDĮ už atitinkamą mokestinį laikotarpį mokėjo ne mokestinio laikotarpio pabaigoje, bet prieš šiam laikotarpiui prasidedant. Pavyzdžiui, pagal Pareiškėją, PSDĮ už 2010 m. buvo sumokėtos 2010-01-22, už 2011 m. – 2010-12-31. Pasak Pareiškėjos, tai turėtų įrodyti aplinkybė, jog 2010 m. S. M. mokėjo PSDĮ du kartus. Tačiau pagal Inspekcijos darbuotojos 2016-06-13 raštą-paaiškinimą PSDĮ už 2010 m. sumokėtos 2010-12-31, o dėl 2010-01-22 atlikto mokėjimo nėra pasisakoma. Taip pat nepasisakoma ir dėl to, jog Pareiškėjos ir Inspekcijos nurodomos sumokėtų PSDĮ sumos nesutampa. Šiems nesutapimams pagrįsti į bylą duomenų nėra pateikta.

Sprendime Nr. 2 nurodyta, kad iš 201 Eur permokos yra atimta 120,87 Eur PSDĮ ir neapibrėžto turinio bendruoju kodu 1001 mokamos sumos 38 Eur. Likutis – 42,13 Eur

– gražinamas Pareiškėjai. Pažymėtina, kad prie bylos pridėtame 2016-05-25 Pareiškėjos mokestinių prievolių balanse yra išskirtos mokestinės prievolės 120 Eur PSDĮ ir 38 Eur nekilnojamojo turto mokestis. Tame pačiame balanse nurodyta nesugretinta suma – 201 Eur. Tačiau iš šių duomenų nėra žinoma, koku pagrindu ir už kokį laikotarpį susidarė 120 Eur mokėtinos PSDĮ. Akivaizdu, kad 120 Eur PSDĮ dydis nėra aiškus ir Pareiškėjai (skunde pateikiami argumentai dėl visai kitokių PSDĮ dydžių).

Pažymėtina, kad į ginčo bylą pridėtos Šiaulių AVMI Mokestinių prievolių departamento Šiaulių gyventojų skyriaus 2016-05-25 prašymų gražinti mokesčio permoką pažymose ir išvadose pažodžiui atkartojami ginčo sprendimuose pateikti motyvai, tačiau nepateikiama detali ginčijamų sumų apskaitos ir / ar prievolių susidarymo pagrindų analizė, leidžianti vertinti Inspekcijos sprendimų pagrįstumą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-06-27 sprendime administracinėje byloje Nr. A556-336/2011 (taip pat 2016-05-31 nutartyje A-855-556/2016 ir kt.) yra pažymėjęs, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 8 straipsnio nuostatos reiškia, jog viešojo administravimo akte (tokiems aktams priskiriami ir Inspekcijos sprendimai) turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas.

Teismas taip pat pažymėjo, jog „VAĮ 8 straipsnio 1 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas atitinkamas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai. Todėl, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, kai nėra pagrindo atitinkamą individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, sprenddamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas privalo *ad hoc* įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galimai) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato (mokesčių mokėtojo) požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą“.

Kaip jau nurodyta aukščiau šiame Komisijos sprendime, ginčijamuose Inspekcijos sprendimuose Nr. 1 ir Nr. 2 nėra aiškiai išdėstyta, koku pagrindu susidariusioms konkrečių dydžių prievolėms įskaityti yra panaudotos mokesčių permokos sumos. Akivaizdu, kad Pareiškėja ir Inspekcija sumokėtas sumas priskiria skirtingiems laikotarpiams. Be to, Pareiškėjos ir Inspekcijos nurodomų įmokų dydžiai nesutampa, o jiems pagrįsti ginčijamuose sprendimuose (taip pat ir ginčo medžiagoje) nėra pateikiami dokumentai ir motyvuoti paaiškinimai, kurie leistų patikrinti ginčo sumų ir ginčo sprendimų pagrįstumą bei įvertinti šalių pozicijas mokestinio ginčo metu. Taigi iš šio mokestinio ginčo byloje nustatytų aplinkybių visumos Komisija daro išvadą, kad ginčo sprendimų trūkumai lėmė, jog Pareiškėja iš esmės neturėjo galimybės suprasti priimto ginčijamo Inspekcijos sprendimo faktinių ir teisinių pagrindų bei jų priėmimo motyvų, t. y. suprasti, dėl ko buvo atmesti jos prašymai gražinti mokesčių permokas, bei tinkamai gintis, apie ką byloja Pareiškėjos 2016-06-03 skunde Komisijai pateikta argumentacija ir mokestinio ginčo medžiaga. Šių aplinkybių konstatavimas, Komisijos vertinimu, įgalina VAĮ 8 straipsnio 1 dalies reikalavimų pažeidimą vertinti kaip esminį pažeidimą, sudarantį pakankamą pagrindą pripažinti ginčijamą Inspekcijos sprendimą nepagrįstu, jį panaikinti ir pavesti Inspekcijai iš naujo nagrinėti Pareiškėjos 2016-04-25 prašymus, išsamiai

pasisakant dėl prašomų grąžinti sumų bei įskaitytų mokestinės nepriemokos susidarymo pagrindų, skirtumų susidarymo priežasčių ir mokesčių apskaitos balanso sprendimų priėmimo dieną turinio.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti ginčijamus Inspekcijos 2016-05-26 sprendimus (numeriai nenurodyti) ir perduoti Pareiškėjos 2016-04-25 prašymus dėl 17,52 Eur ir 201 Eur grąžinimo Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokesčio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršeliene

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Andrius Venius

Lina Vosylienė